

U. B. BERGEN

1611.45

Ms. 1568 14

- 16 -

16. november 1942.

Nyheterne fredag og lørdag.

Fra Nordafrika melder general Eisenhower at de allierte styrkene på 5 dager har rykket fram 190 km. Byen Bone er tatt. Den ligger 50 km. fra grensen til Tunis, og siden da er britiske tropper rykket over denne. Fallskjermstropper som rykker hurtig fram er landet mange steder i Tunis. Kraftige allierte flystyrker baner veien for den første britiske armé som rykker over grensen mot Tunisia. Flyplassen ved byen Tunis er blitt sterkt bombet for tredje natt på rad. Mange fly ble ødelagt. Bensinlagre sprang i luften og versteddr ble satt i brann. Store allierte forsterkninger er blitt landsatt langs hele den algirske kyst. For invasjonen av Nordafrika tok til, var britiske og amerikanske offiserer, bl.a. general Eisenhowers nestkommanderende, smuglet i lan for å konferere med franskmennene. De oppholdt seg der i 8 dager og kom velberget tilbake til London. Norske krigsskip og norske transportskip tok del i operasjonene i Nordafrika. De finske avisene skriver om nyhetene herfra som om landet ikke skulle ha noe ned Tyskland å gjøre.

Fra den egyptiske fronten meldte et særkommunike fredag ettermiddag at Tobruk var tatt. Et tidligere kommunike oppga at Bardia også er tatt. Lørdag ble meldt at aksetroppene er jaget 160 km. vestover fra den egyptiske grense. Gasala er inntatt og aksetroppene blir sanket opp her. De britiske flyene angriper de flyktende formasjonene. Flyaktiviteten øker etterhvert som flystasjonene flyttes framover og vestover. Langtrekkende britiske jagerfly angrep fredag en formasjon på 60 store troppeførende fly ved Sicilia. De var på vei fra Egypt og skulle til Italia for å omgrupperes. 7 ble ødelagt og 6 andre ble sterkt skadet. Torsdag ble 5 av disse store italienske troppeflyene skutt ned. General Montgomery har gitt troppe sine nye dagsordrer. Det heter bl.a.: Hittil har vi satt ut av spillet 12 aksedivisjoner, 4 italienske og 3 tyske. Vi skal vestover. Gå på! Hittil er 60.000 aksetropper er anten drept eller tatt til fange. Ved El Alamein er dessuten 6 italienske divisjoner omringet. De går sin undergang i nede derom de ikke blir tatt til fange.

Stillingen i Afrika kan oppsummieres slik: Avstanden mellom de to arméene blir mindre for hver dag. De to første mål er nå Bengasi og Biserta, det første skal den 8. britiske armé ta, det neste den første britiske armé fra Nordafrika. Frenrykningen fra begge sider foregår i et voldsomt tempo. Tyske tropper blir stadig flyvet til Tripolis.

Genua ble angrepet på ny natt til lørdag av en stor styrke britiske bombefly. Været var godt, og det italienske kommunikat oppgir at det ble gjort svær skade. De store 4 motors britiske bombefly ble brukt, og ikke et eneste fly fikk tapt. Fra alle opprásjonene i Tunis, låst og Genua savnes bare 3 fly. Det sist døgnet.

Admiral Darlan har oppfordret den franske flåten å gå til Afrika eller i det minste å gjøre det umulig for tyskerne å få tak i den. Petain har sendt ut en erklæring hvor han sier at general Giroud har vært en farleder mot Frankrike. Tyskerne rykker nå inn i

Marseille og mange skoler er tatt i bruk for innkvartering. Vivhy beroliger frendeles franskmennene mens Gestapo og Lavals politi arresterer mengder av franske marineoffiserer. Panama og Honduras har brutt den diplomatiske forbindelsen med Vichy. Brasil har trukket sin sendemann tilbake herfra.

Ostfronten: Den tyske overkommandoen ofrer flere tropper ved Stalingrad, men alle angrep er slått tilbake. Fredag tapte tyskerne 1.000 mann i Stalingrad. Russerne rykker fram. Det er nå bare spørsmål om dager til Volga fryser. Nordvest for byen rykker russerne videre fram, og tyskerne har hatt store tap. I Kaukasus er russerne på narsj framover, og både ved Nalchick og ved Tuapse er det vunnet terren. Flere bataljoner er utslettet og enkelte tyske kompanier har bare et parmann igjen i disse områdene.

Stalin har i et brev til amerikanske aviser oppgitt at den allierte aksjonen i Nord-Afrika har forandret den politiske situasjon i Europa. Hvorvidt det er en avlastning for Russland er det for tidlig å uttale seg om, men presset nener han vil ta av. Den tysk-italienske koalisjon har allerede fått et knekk som ikke kan erstattes, men den russisk-britisk-amerikanske koalisjonen er både politisk og militært blitt betydelig forsterket. Aksjonen vil vekke Frankrike opp av dvalen og sette Italia ut av spillet. Det heie danner grunnlaget for en ny europeisk front som vil være avgjørende betydning for seieren. Det har vært spurt neg om russerne samtidig kan gå til angrep, og til det svarer jeg: Denne kame vil fullføre oppgaven sin ned heder!

Det fjerne Østen: Fredag ble meldt at amerikanske undervannsbåter i Stillehavet har senket ytterligere 7 japanske skip. Lørdagskommentaret forteller at allierte fly har fått fulltreffere på 21 japanske kryssere og satt en 8.000 tons dampskip i brann utenfor Buin i Salomongruppen. Av 31 japanske fly som angrep en militær flåtestyrke ved Salomonøyene ble 30 fly skutt ned!

23/4 million hus er skadet i England under bombeangrepene, dvs. nesten 5. hus i landet.

6 nasjoner har sendt utsendinger til en ungdomskonferanse i London disse dager. Bl.a. skal etterkrigsproblemene drøftes. Det vil bli holdt taler av Maisky og fremtredende representanter for England og Amerika.

200 - 300 jøder er arrestert i Norge siden 26/10. De er nå brakt til leir ved Tønsberg. Alt er tatt fra dem, janvel snykker og ritteringer. I Kristiansund ble en gammel mann på 84 år arrestert. De fødele skal antakelig på tungt arbeid i Nordnorge.

Militærøversikter lørdag aften ble det slått fast at tyskerne i 1942 har opprådt like lite ned felttoget sitt i Russland som i 1943. Året 1943 blir karakterisert som offensivens og felttogets år for de allierte. Tyskerne har nåttet spre styrkene sine. Fronten er forvist. Nr. 3, 4, 5 osv. kommer. Det er over et dusin svake punkter tyskerne vil bli angrepet på!

Nyhetene søndag aften.

Sendingen tok til med klokkeklang fra Westminster Abbey. Over hele England kinte klokkene søndag for å feire den store allierte seiren i Egypt. Klokkene har ikke vært i bruk på 2 år da de bare skulle brukes dersom fienden skulle prøve å stige i land og kalde folket til handling. En kirkeklokke hevet seg over de andre. Det var den fra katedralen i Soventry. Denne katedralen ble bombet sammen for nøyaktig 2 år siden. Bare kirkeklokken ble igjen. Klokkeklangen herfra symbolisører det engelske tåmod og den tross som fører til seir.

Det siste kommunikeet fra Kairo opplyser at det tysk-italienske tap er falt og sårede næ beløper seg til 75,000 mann. Til dette kommer de italienske divisjonene som er omringet ved El Alamein. Den 8. britiske armé fortsetter forfølgningen av aksetroppene i Libya mot Bengasi vestenfor Gasala. Truppene er nå kommet til Minya på veien mot Derna. Bengasi er bombet både natt og dag. En av BBC's medarbeidere, Johnson, skriver at forfølgelsen av Rommels armé sker i hastighet. Det er umulig å se hvor våre avdelinger befinner seg. De vrimler overalt i srkenen og sanker opp i krigsfanger. Forsyningen til en så stor armé er vanskelig, men alt er gjatt utmerket. Tropenes moral var høy da kampen tok til, og før må å tro troppenes jubel nå en se den. Den egyptiske statsminister har uttalt: «etter etter at spenningen er utløst at den dag er nær da demokratiet høster seiren.»

Utenfor fransk Nordafrika er 13 tyske ubåter ødelagt. Den 1. britiske armé er gått over grensen til Tunesia, men hvor langt og hvilken retning truppene har tatt er ukjent. Truppene opererer ned Bona, 50 km. fra grensen, som støttepunkt. Her er tusenvis av tropper landet og sendt østeover. Tyskerne har fått nye forsterkninger til Tunis for å holde et bruhode i Afrika. Det har vært konstatert fransk motstand mot disse truppene. 10 troppetransportfly ble skutt ned av 2-motors jagerfly mellom Sicilia og Tunis under disse transportene. De viktigste flyplassene i hele Nordafrika er nå på britisk-amerikanske hender. Amerikanske spesialtrupper arbeider med å få dem til å danne en bånd av flyplasser. Betydelige flystyrker er kommet og kommer til stadighet. - Angrepet på Genua satte de store våpenfabrikkene i brann. Byens forsvar var helt hjelplets.

Korsikanske soldater gjorde motstand mot italienerne under besettelsen. Et brennslager sprang i luften og italienerne kom fram. Italienske avisor som allerede kommer ut på sya, skriver at Italia aldri gir sya fra seg godvillig.

De nye tyske angrepene i Stalingrad foregår på 200-300 meter bred front med store styrker infanteri. Det er voldsomme nærkamper og russene bruker bajonettene. Hundrevis av tyskere er falt og angrepene ble skått tilbake. Det blåser en vinterende, kald vind fra steppene som gjør kampforholdene vanskelige. Jord og sor for byen har russene rykket fram. I Kaukasus er en sydlig strategisk betydning tatt h.s. for Tuapse og tyske motangreper slått tilbake. Fra Nalchick melder kommunikeet: Våre tropper rykker videre fram og tyskerne har store tap i folk og materiell. De russiske motangrepene truer med å avskjære de tyske kommunikasjonens.

Det blir meldt fra det fjerne østen at et stort sjøslag er i gang utenfor Guadalcanar mellom amerikanske og japanske krigsskip. Begge parter har hatt tap, melder Washington, men enkeltheter vil ikke bli gitt så lenge slaget varer.

Nordahl Grieg 40 år

1. november 1942 fyller Nordahl Grieg 40 år. Han er født i Bergen og tok arttum her da han var 18 år gammel. Han reiste så til sjøs, og 25 år gammel tok han filologisk embetseksamen. Siden har han virket som journalist og dikter og ga en tid ut tidskriftet "Veien fram". Hele livet har han flakket om i verden. Da han første gangen for ut, gikk turen rundt Afrika til Australia. Siden har han gått fottur fra Hamburg til Roma; han har vært korrespondent i Kina og skrevet reiseskildringen "Kinesiske dage", han var i Spania under bøgerkrigen og skrev "Spansk sommer", han har studert i England og bodt i Russland, der han bl.a. oversatte Jack Londons verker. Også i Norge har han reist mye. For tiden er han visstnok på Island.

Nordahl Grieg vakte oppmerksomhet især ved skuespillene sine. De skapte en storm om ham. Fra de senere årene husker vi "Vår ære og vår makt", "Men imorgen", og "Neierlaget." Han har prøvd å bryte nye veier for teaterkunsten. Også romaner har han skrevet. Den første var "Skipet går videre" og den siste "Ung må verden ennå være." Det er en bredt anlagt politisk roman. Men høyest når Nordahl Grieg som lyriker. Diktsamlingene "Stene i strømmen" og "Norge i våre hjerter" er gjennomstrømmet av en sterk lyrisk kjensle og fedrelandskjærlighet. Han er åndsteslektet med de engelske lyrikerne og har skrevet om 6 av dem i "De unge døde". Da han studerte i England, skrev han avhandlingen "Rudyard Kipling and the British Empire."

Med den livnanskuelsen Nordahl Grieg har, måtte han bli en bitter fiende av nasismen. Han er frihetens forkjemper. Etter 9. april 1940 skrev han:

"Det våknet i oss en vissitet:
frihet og liv er ett,
så enkelt så uunnværlig
som menneskets åndedrett."

Han hater vold. Han har vært talsmann for en positiv politikk og er en motstander av krig.

"Og etter den løvløse tiden
som pinte, myrdet, rev ned,
ber vi at landet vi elsker,
må gi oss kraft til fred."

I dag er Nordahl Grieg først og fremst nasjonal. Han forener en sunn nasjonalisme med en sunn internasjonalisme. De norske sjømennene står hjertet hans nær. Han har ofte lovt prisit dem, og i diktet "Flagget" sier han:

"Det vugges gjennom den blåste monsun,
det flerres av Syipolens blest,
det flammer fra Grønland ned til Rangoon,
det bølger fra Canton til Brest.

Norge er større enn noen vet av:
hvert skip under flaggets vifte
er på det endeløst øde hav
et nytt stykke Norge i drift!"

Og landet vårt, furet og værbitt, fyller ham med begeistring og stolthet:

"La Norge fylle vårt hjerte!
i velde og makt og tross -
som seilene fylles av stormen,
medt er seilas for oss!"